

ZAUDĒJUMA ATLĪDZINĀŠANA PAR NEPAMATOTU MANTAS ARESTU

COMPENSATION FOR UNJUSTIFIED PROPERTY SEIZURE

Vadims Reinfelds, *Mg. iur.*

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorants

Summary

Approximately half of the asset forfeiture procedures initiated on the grounds of alleged criminal activity, involving seizing of private property for on average of three years, end up being terminated. This paper raises some aspects regarding the rights to seek compensation for unjustified or illegal seizures of property in a special administrative procedure. Some of the conclusions are related to the grounds and amounts of compensation: (a) lifting of asset seizure as a proof of unjustified restriction constituting sufficient grounds for compensation; and (b) distinction of illegal seizures as affecting only the limitations to the amount of compensation and officials' liability vis-a-vis state; and (c) default application of consumer price index to calculation of damages.

Atslēgvārdi: process par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, prettiesisks/nepamats mantas arests, kaitējuma atlīdzināšana

Keywords: asset forfeiture, unjustified or illegal seizures of property, damages

Ievads

Latvijā joprojām ir daudz procesu par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu¹, kuru ietvaros tiek arestēti finanšu līdzekļi simtiem miljonu eiro apmērā. Finanšu izlūkošanas dienests 2022. gadā iesaldēja finanšu līdzekļus 357,25 miljonu eiro apmērā, no kuriem 86% pieder juridiskām personām un 14% – fiziskām personām.² Lielākā daļa no Finanšu izlūkošanas dienesta iesaldētajiem līdzekļiem vēlāk tiek arestēti. Valsts policija 2022. gadā arestēja iespējami noziedzīgi iegūtu mantu 475,05 miljonu eiro

¹ "Ekonomisko lietu tiesa laika posmā no darbības uzsākšanas 2021. gada 31. martā līdz 2022. gada 31. maijam saņēma izskatīšanai 271 lietu par noziedzīgi iegūtu mantu." Ekonomisko lietu tiesas process civillietās un krimināllietās. Statistika. Problēmjautājumi. Iespējamie risinājumi. Pētījums. Rīgas apgabaltiesa, 2022. Pieejams: https://www.tiesas.lv/Media/Default/Page/ELT_P%C4%93t%C4%ABjums.pdf [aplūkots 19.02.2024.].

² Finanšu izlūkošanas dienesta 2022. gada pārskats. Pieejams: <https://fid.gov.lv/uploads/files/2023/Gada%20p%C4%81rskats%202022/01032023-FID%20gada%20p%C4%81rskats%202022.pdf> [aplūkots 19.02.2024.].

Kaitējuma atlīdzināšanas likumā tekstā mantas arests nav tieši iekļauts kā tiesisks pamats kaitējuma atlīdzināšanai nedz attiecībā uz fiziskām, nedz juridiskām personām, bet tas izriet no likuma mērķa un jēgas.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2. panta otrā daļa noteic, ka šā likuma noteikumi piemērojami arī šajā likumā tieši neminētos gadījumos, ja kriminālprocesā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai nodarīts kaitējums iestādes, prokuratūras vai tiesas **prettiesiskas** rīcības dēļ.

Par labu tam, ka Kaitējuma atlīdzināšanas likums piemērojams arī **nepamatots** mantas aresta gadījumos, liecina gan šā likuma likumprojekta anotācija, gan Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļas otrais teikums, kas tika pieņemts 2019. gada 21. novembrī un kas noteic – ja persona noteiktā termiņā [45 dienu laikā no paziņošanas brīža⁸] nesniedz ticamas ziņas par mantas izcelsmes likumību, šai personai tiek liegta iespēja saņemt atlīdzību par kaitējumu, kas tai nodarīts saistībā ar kriminālprocesā noteiktajiem ierobežojumiem rīkoties ar šo mantu.⁹ No šīs normas izriet, ka persona, kas noteiktā termiņā ir sniegusi ticamas ziņas par mantas izcelsmes likumību, ir tiesīga saņemt atlīdzību par kaitējumu.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma likumprojekta anotācijā noteikts, ka gan fiziskai, gan juridiskai personai tiek paredzētas tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu.¹⁰ Likumprojekta anotācijā teikts, ka tas nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas saņemt atbilstošu atlīdzinājumu nepamatota personu tiesību aizskāruma gadījumā.¹¹ Tādējādi kaitējuma atlīdzību ir tiesīgs prasīt mantas īpašnieks neatkarīgi no sava statusa (juridiskā/fiziskā persona un statuss kriminālprocesā).

Augstākā tiesa ir atzinusi, ka privātpersonas pieteikums par kaitējuma atlīdzināšanu, kas nodarīts sakarā ar tās pamattiesību aizskārumu kriminālprocesā vai administratīvo pārkāpumu lietvedībā, kopš 2018. gada 1. marta nav pakļauts izskatīšanai vispārējās jurisdikcijas tiesā. Valsts atbildību par tās institūciju nepamatotu vai prettiesisku rīcību kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā privātpersona var prasīt saskaņā ar Administratīvā procesa likuma noteikumiem.¹² Tātad nav šaubu par to, ka saistībā ar zaudējumu atlīdzināšanu par nepamatotu vai prettiesisku mantas arestu kriminālprocesā personai jāizmanto Kaitējuma atlīdzināšanas likumā noteiktais regulējums, nevis jāvēršas ar prasību tiesā civilprocesuālā kārtībā.

2. Nepamatots mantas arests

Kaitējuma atlīdzināšanas likums definē gan prettiesisku, gan nepamatotu rīcību. Šajā sakarā nepieciešams izvērtēt atšķirības starp nepamatotu un prettiesisku mantas arestu un to sekas.

Iestādes, prokuratūras, tiesas vai Kontroles dienesta (tagad Finanšu izlūkošanas dienesta) rīcība Kaitējuma atlīdzināšanas likuma izpratnē ir nepamatota, ja to

⁸ Kriminālprocesa likuma 356. panta piektā daļa.

⁹ Grozījumi Kriminālprocesa likumā: LV likums. Pieņemts 21.11.2019. [21.11.2019. red.].

¹⁰ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma likumprojekta anotācijas 4. daļas c apakšpunkts. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/D358C46EE64B01CFC2257FB5003F122B?OpenDocument#b \[aplūkots 01.03.2024.\]](https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/D358C46EE64B01CFC2257FB5003F122B?OpenDocument#b [aplūkots 01.03.2024.])

¹¹ Turpat.

¹² Senāta Civillietu departamenta 29.07.2020. rīcības sēdes lēmums lietā SKC-988/2020.

lēmums pieņemšanas brīdī ir atbildis tiesību normām, taču vēlāk iestājies viens no šajā likumā norādītajiem kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskajiem pamatiem.¹³ Daļa praktiķu uzskata, ka mantas arests ir tiesisks, ja tas uzlikts atbilstoši spēkā esošajām procesuālajām normām, t. i., faktiski ievērojot formālo lēmuma pieņemšanas procedūru. Savukārt saturiski būtiskākā lēmuma daļa – aresta nepieciešamība un samērīgums – var skart mantas aresta pamatotību (piemēram, arestētās mantas apjomu), taču ne tā tiesiskumu. Šāda interpretācija sakrīt ar esošo praksi, kurā tiek atzīts, ka aizdomu pamatus noziedzīgai izcelsmei var pārbaudīt tikai procesa ietvaros un tikai šādas pārbaudes rezultātā manta var tikt atzīta par, visticamāk, likumīgi vai noziedzīgi iegūtu.

Satversmes 92. panta trešajā teikumā kā pamats prasīt atlīdzinājumu ir noteikts “**nepamatots tiesību aizskārums**”. Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 1. panta pirmajā daļā noteikts, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Latvijas Republikas Satversmē noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumu un neman-tisko kaitējumu, kas tai nodarīts kriminālprocesā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā iestādes, prokuratūras vai tiesas **prettiesiskas vai nepamatotas rīcības dēļ**. Savukārt tālāk likums aizvien sašaurina tiesisko pamatu privātpersonai prasīt kaitējuma atlīdzību, tāpēc nepieciešams likumu interpretēt, lai izvērtētu, vai nepamatots mantas arests dod personai tiesības uz kaitējuma atlīdzību.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma likumprojekta anotācijā noteikts – gan fiziskai, gan juridiskai personai tiek paredzētas tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu, gadījumā ja spēkā stājies tiesas lēmums par noziedzīgi iegūtu mantu, ar kuru atzīts, ka manta nav saistīta ar noziedzīgu nodarījumu vai mantas izcelsme nav noziedzīga un piemērotais mantas arests ir atceļams.¹⁴

Jau minētais Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļas otrais teikums tieši runā par kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar kriminālprocesā noteiktajiem ierobežojumiem rīkoties ar arestēto mantu.

No šīm normām izriet, ka likumdevēja nolūks bija noteikt, ka personai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzību neatkarīgi no tā, vai arests bija nepamatots vai prettiesisks, jo abos gadījumos no personas viedokļa nav nekādu atšķirību starp šīm situācijām un pretējs viedoklis būtu pretrunā gan ar minēto tiesību normu jēgu, gan ar Satversmes 92. panta trešajā teikumā noteiktajām pamattiesībām.

Lēmums par mantas aresta atcelšanu jebkurā gadījumā jāuzskata par mantas aresta nepamatotības konstatāciju un pierādījumu neatkarīgi no tā, vai mantas arests atcelts saistībā ar procesa par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu izbeigšanu vai mantas arests atcelts ar procesa virzītāja lēmumu (piemēram, atceļot arestu daļai mantas). Šāds secinājums atspoguļojas arī tiesu praksē, piemēram, gadījumā, kad process par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu tiek izbeigts tā iemesla dēļ, ka mantas noziedzīgums netiek pierādīts no procesa virzītāja puses, tiesa secina, ka “nav pamatoti visi procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanas iemesli, bet, tikai tiem visiem pastāvot, ir pamats uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu”.¹⁵

¹³ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6. panta otrā daļa.

¹⁴ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma likumprojekta anotācijas 4. panta c apakšpunkts. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/D358C46EE64B01CFC2257FB5003F122B?OpenDocument#b> [aplūkots 01.03.2024.].

¹⁵ Ekonomisko lietu tiesas 01.02.2023. lēmums kriminālprocesā Nr. 11270011120 (lietas arhīva Nr. K75-0108-23).

Arī tiesu praksē administratīvā procesa ietvaros lietā par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar mantas arestu apgabaltiesa secina, ka “gadījumā, kad ar Valsts policijas lēmumu kriminālprocess izbeigts un atcelts arī lēmums par arestu uzlikšanu pieteicēja aktīviem, Finanšu izlūkošanas dienesta un Valsts policijas lēmumi, ar kuriem tika iesaldēti un vēlāk arestēti pieteicējam piederošie naudas līdzekļi [...], ir **atzīstami par nepamatotiem un pieteicējs ir tiesīgs prasīt atlīdzināt zaudējumus**, kas viņam nodarīti ar šiem nepamatotiem lēmumiem”.¹⁶ Lai gan šajā konkrētajā lietā tika izbeigts pamata kriminālprocess saistībā ar personu reabilitējošiem apstākļiem (netika konstatēts noziedzīga nodarījuma sastāvs) un process “pret mantu” netika izdalīts, šī situācija ir pielīdzināma gadījumam, ja tiktu izbeigts process par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, jo abos gadījumos procesa izbeigšana ir pamats mantas aresta atcelšanai. Tādējādi, procesa “pret mantu” izbeigšanas gadījumā pati procesa uzsākšana un līdz ar to visi ar šo procesu saistītie personas ierobežojumi ir atzīstami par nepamatotiem, kas savukārt rada pamatu prasīt zaudējuma atlīdzināšanu.

3. Prettiesisks mantas arests

Kaitējuma atlīdzināšanas likums noteic, ka iestādes, prokuratūras vai tiesas rīcība šā likuma izpratnē ir prettiesiska, **ja ar šo rīcību pārkāptas tiesību normas**. Prettiesisku rīcību konstatē ar iestādes, kriminālprocesā pilnvarotas amatpersonas vai tiesas nolēmumu.¹⁷

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir noteikusi, ka kontrolējošiem pasākumiem, kā mantas arests, jābūt likumīgiem (jābūt noteiktiem ar likumu un jāatbilst likumam) un jābūt samērīgiem.¹⁸

Vērtējot mantas aresta tiesiskumu, ir nepieciešams gan pārbaudīt procesuālo tiesību ievērošanu, gan izvērtēt pieņemtus ierobežojumus rīcībai ar mantu pēc būtības. Vērtējot pēc būtības, svarīgākie un vienlaikus problemātiskākie aspekti, autora ieskatā, ir šādi:

- 1) aresta samērīgums – gan aresta nepieciešamības, gan arestētās mantas apjoma, gan aresta termiņu ziņā;
- 2) aresta kontrole – arī tiesiski uzlikts arests var kļūt prettiesisks, piemēram, procesa virzītāja bezdarbības dēļ, uzliekot arestu un neveicot izmeklēšanas darbības, lai konstatētu mantas noziedzīgo vai likumīgo izcelsmi.

Mantas aresta tiesiskuma izvērtēšanai ir divējāda nozīme. Pirmkārt, tas ir viens no pamatiem aizskartās mantas īpašniekam prasīt zaudējumu atlīdzību pilnā apmērā (nepiemērojot likumā noteikto ierobežojumu¹⁹); otrkārt, tas ir pamats valstij prasīt zaudējumus no amatpersonas regresa kārtībā. Saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likumu amatpersona ir civiltiesiski atbildīga par publisko tiesību juridiskajai personai nodarīto zaudējumu, ja tā ir tiši rīkojusies prettiesiski vai savā rīcībā pieļāvusi rupju

¹⁶ Administratīvās apgabaltiesas 30.01.2024. spriedums lietā Nr. A420219521.

¹⁷ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 6. panta pirmā daļa.

¹⁸ Sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 24.02.2011. sprieduma lietā “BENet Praha, spol. S R.O. v The Czech Republic”, iesniegumi Nr. 33908/04; 7937/05; 25249/05; 29402/05; 33571/06; 92.–93. punkts.

¹⁹ Sk. Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 13. panta trešās daļas 2. un 3. apakšpunktu.

neuzmanību.²⁰ Mantas aresta prettiesiskuma pierādīšana var izrādīties ļoti apgrūtināta vai pat neiespējama no privātpersonas puses, un abu šo situāciju nošķiršana – vai mantas arests bija nepamatots vai prettiesisks – ir jāveic nevis privātpersonai, bet valstij, lai turpmāk izvērtētu konkrēto amatpersonu atbildību par pieņemtajiem lēmumiem. Valstij ir iespējas un instrumenti, lai veiktu šādu izvērtējumu (ierosinot disciplinārlietas, pārbaudes un izmantojot tamlīdzīgus iekšējās kontroles mehānismus), savukārt privātpersonas iespējas konstatēt visus mantas aresta tiesiskuma kritērijus ir ļoti ierobežotas. Ja amatpersona ir rīkojusies labticīgi, valstij ir jāuzņemas atbildība par tās rīcību un nav jāvēršas pret amatpersonu ar regresa prasību.

4. Zaudējumu apmērs un cēloniskais sakars

Citi pierādāmie apstākļi no privātpersonas puses ir zaudējumu apmērs un cēloniskais sakars.

Zaudējumu apmērs. Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 10. pants noteic zaudējuma definīciju, kā arī to, ka, aprēķinot zaudējumu, ņem vērā arī atrauto peļņu, ja privātpersona spēj pierādīt, ka notikumu parastās attīstības gaitā peļņa tiktu gūta. Zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību.²¹ Zaudējuma atlīdzībai, kas nav atlīdzība par mantai nodarītiem zaudējumiem, piemēro Centrālās statistikas pārvaldes noteikto patēriņa cenu indeksu.²² Attiecībā uz formulējumu “kas nav atlīdzība par mantai nodarītiem zaudējumiem” varētu rasties maldīgs priekšstats, ka šis patēriņa cenu indekss vispār nav piemērojams mantiskiem zaudējumiem, taču tas neatbilstu nedz likuma, nedz konkrētā panta jēgai. Likumprojekta anotācijā tiek skaidrots, ka “zaudējumu atlīdzībai, kas nav atlīdzība par mantai (kā fiziskai, ķermeniskai mantai – nekustamais īpašums, kustama manta u. tml.) nodarītiem zaudējumiem, piemēro Centrālās statistikas pārvaldes noteikto patēriņa cenu indeksu”.²³ Tātad faktiski šī norma ir vistiešākajā mērā attiecināma uz finanšu līdzekļu arestu, ja personai arests nav radījis citus zaudējumus, kas būtu pierādāmi atsevišķi (piemēram, personas nespēja pildīt citas saistības uzliktā aresta dēļ). Ko šis patēriņa cenu indekss nozīmē skaitliskā izteiksmē? Patēriņa cenu pārmaiņas 2024. gada janvārī salīdzinājumā ar 2018. gada janvāri ir 38,1%.²⁴ Tomēr, kā liecina tiesu prakse, šī norma neizslēdz personai tiesības prasīt likumiskos procentus patēriņa cenu indeksa vietā, un tiesa šādu prasību apmierināja, secinot: “Ņemot vērā lietā noskaidroto, ka nepamatoto Finanšu izlūkošanas dienesta un Valsts policijas lēmumu rezultātā pieteicēja nauda .. dienas atradās svešā turējumā un pieteicējs nevarēja brīvi ar to rīkoties un gūt ienākumus, valstij ir pienākums atlīdzināt radītos zaudējumus. Savukārt likumiskie procenti konkrētajā gadījumā nodrošina ekvivalentu tam,

²⁰ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 27. panta otrā daļa.

²¹ Turpat, 10. panta otrā un trešā daļa.

²² Turpat, 12. panta sestā daļa.

²³ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma likumprojekta anotācija. Pieejama: <https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/D358C46EE64B01CFC2257FB5003F122B?OpenDocument#b> [aplūkots 01.03.2024.].

²⁴ Inflācijas kalkulators. Pieejams: https://tools.csb.gov.lv/cpi_calculator/lv/2018M01-2024M01/0/100 [aplūkots 01.03.2024.].

ko, atrodoties normālā aprītē, dotu pieteicēja kapitāls.”²⁵ Šajā lietā minētajā situācijā patēriņa cenu indekss bija ievērojami mazāks par likumiskajiem procentiem. Kaitējuma atlīdzināšanas likums arī ierobežo atlīdzināmo zaudējuma apmēru.²⁶

Cēloņsakarība. Tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesisko vai nepamatoto rīcību un privātpersonai nodarīto kaitējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes, prokuratūras vai tiesas rīcību un tās radīto laika ziņā vēlāk sekojošo kaitējumu, proti, minētā rīcība radījusi un noteikusi kaitējuma iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šo kaitējumu.²⁷ Mantas aresta gadījumā cēloņsakarības pierādīšana ir atkarīga gan no arestētās mantas veida (nekustamais īpašums, vērtspapīri, bezskaidra nauda u. c.), gan no zaudējuma veida (atrautā peļņa vai tiešie zaudējumi, kas personai nodarīti, liedzot tiesības izmantot savu mantu). Praksē visizplatītākajos gadījumos – arestējot bezskaidru naudu –, ja persona neprasa atrauto peļņu vai citādi nodarītos zaudējumus, bet saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 12. panta 6. daļu prasa zaudējumu apmēru noteikt pēc Centrālās statistikas pārvaldes noteiktā patēriņa cenu indeksa, cēloņsakarības pierādīšana nav nepieciešama, jo likumdevējs ir prezumējis, ka zaudējumi nodarīti šādā apmērā.

Kopsavilkums

Zaudējumu atlīdzināšana privātpersonai tās tiesību aizskāruma gadījumā no valsts puses ir būtisks tiesību līdzsvara nodrošināšanas elements. Tā īstenošana nodrošinās to, ka amatpersonas būs spiestas vērtēt, lai ar mantas arestu personai netiktu nodarīts lielāks kaitējums, nekā konkrētajā situācijā tas ir neizbēgams,²⁸ – vērtējot mantas aresta nepieciešamību, samērīgumu un termiņus. Attiecībā uz normatīvo regulējumu saistībā ar zaudējumu atlīdzināšanu par nepamatotu mantas arestu galvenie secinājumi ir šādi:

1. Nepamatota mantas aresta (arī tāda, kas bijis tiesisks pieņemšanas brīdī) rezultātā nodarītā zaudējuma atlīdzināšana atbilst Satversmei, Kriminālprocesa likuma un Kaitējuma atlīdzināšanas likuma jēgai un mērķim. Procesa par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigšana un/vai aresta atcelšana ir jāuzskata par pietiekamu pamatu aresta nepamatotības konstatēšanai un tiesiskajam pamatam personai prasīt kaitējuma atlīdzināšanu.
2. Aresta prettiesiskuma izvērtējums jāveic valstij saistībā ar iespējamo amatpersonas saukšanu pie disciplināratbildības, regresa prasības celšanu un atlīdzināmās zaudējumu summas apmēra noteikšanu, ja tā sasniedz likumā noteiktos ierobežojumus.
3. Finanšu līdzekļu aresta gadījumā zaudējumu aprēķinam piemēro Centrālās statistikas pārvaldes noteikto patēriņa cenu indeksu. Ja persona prasa cita veida zaudējumus, tie jāpierāda atsevišķi.

²⁵ Administratīvās apgabaltiesas 30.01.2024. spriedums lietā Nr. A420219521.

²⁶ Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 13. panta trešā daļa.

²⁷ Turpat, 7. pants.

²⁸ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 22.01.2009. spriedums lietā “Borzonov pret Krieviju”, iesnieguma Nr. 18274/04.